

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת
עופר כסיף
עאידה תומא סלימאן
איימן עודה
יוסף עטאונה
אחמד טיבי
מנסור עבאס
ווליד טאהא
מרב מיכאלי
אימאן ח'טיב יאסין
ואליד אלהואשלה

מצטרפים : חברי הכנסת
גלעד קריב
יאסר חוג'יראת

5679/25/פ

הצעת חוק ביטול הצנזורה על סרטים, התשפ"ה–2025

1. מטרת החוק
מטרתו של חוק זה לבטל את המועצה לביקורת סרטים ואת סמכות הצנזורה על סרטים ואיסורי ההצגה והקרנה הנתונים בידיה, ולהקים מועצה לסיווג סרטים שתהיה מוסמכת לקבוע סיווג אמנותי-חינוכי של סרטים תוך הגבלת גיל הצפייה, ובכך לשפר את ההגנה על חופש הביטוי, התרבות והאמנות.
2. הגדרות
"המועצה" – מועצת סיווג הסרטים שהוקמה לפי סעיף 3 ;
"סרט" – כהגדרתו בחוק הקולנוע, התשנ"ט–1999;¹
"השר" – שר התרבות והספורט.
3. הקמת המועצה לסיווג סרטים ותפקידה
(א) תוקם מועצה לסיווג הסרטים, אשר תפקידה יהיה לסווג סרטים על פי הוראות חוק זה, ובלבד שהמועצה לא תאסור לחלוטין פרסום והצגה של סרט, לרבות במסגרת שידורי טלוויזיה.

¹ ס"ח התשנ"ט, עמ' 53.

(ב) חברי המועצה יתמנו על ידי השר, על דעת הממשלה.

(ג) המועצה תקבע את סדרי עבודתה לרבות המנין החוקי, אם לא נקבעו הוראות בעניינים אלה בחוק זה או בתקנות על פיו.

חברי המועצה 4. המועצה תהיה בת 12 חברים, ואלה חבריה :

(1) שופט או שופט בדימוס, אשר יכהן כיושב ראש המועצה ;

(2) עובד משרד החינוך לפי המלצת שר החינוך ועובד משרד התרבות והספורט לפי המלצת השר ;

(3) שני נציגים של שני ארגוני עובדי הוראה שעם חבריהם נמנה המספר הרב ביותר של עובדי ההוראה המאוגדים בישראל ;

(4) ארבעה נציגי ארגונים המייצגים שחקנים, במאים, תסריטאים ועורכים בתחום הקולנוע ;

(5) שני אנשי סגל אקדמי מתחום מדעי החברה במוסד מוכר להשכלה גבוהה, בעלי ידע ומומחיות בתחומים הנוגעים לפעילות המועצה, לפי המלצת המועצה להשכלה גבוהה ; לעניין זה, "המועצה להשכלה גבוהה" ו"מוסד מוכר" – כמשמעותם בחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-21958 ;

(6) נציג מועצת העיתונות והתקשורת בישראל לפי המלצת נשיא המועצה האמורה.

תקופת כהונה 5. תקופת כהונתו של חבר המועצה תהיה שלוש שנים, ואפשר לשוב ולמנותו, לפי הוראות סעיף 3, לתקופת כהונה אחת נוספת.

הפסקת כהונה לפני 6. (א) חבר המועצה יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו בהתקיים אחד תום תקופת הכהונה והעברה מכהונה מאלה :

(1) הוא התפטר במסירת כתב התפטרות לשר ;

(2) הוא חדל להיות עובד המשרד הממשלתי או נציג הגוף שאותו הוא מייצג במועצה, ואם הוא נציג אחד הגופים שמונה לפי סעיף 4(3) עד 6) – הוא התמנה להיות עובד המדינה.

² ס"ח התשי"ח, עמ' 191.

(ב) התקיימה נסיבה מהנסיבות כמפורט להלן, יעביר השר את חבר המועצה מכהונתו לפני תום תקופת כהונתו ובסמוך למועד התקיימות הנסיבה, בהודעה בכתב:

(1) הוא הורשע בעבירה פלילית או בעבירת משמעת שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לשמש חבר המועצה או הוגשו נגדו כתב אישום או קובלנה בעבירה כאמור וטרם ניתן פסק דין סופי בעניינו;

(2) התקיימה בו אחת הנסיבות הפוסלות אדם מהיות חבר המועצה.

(ג) השר, רשאי להעביר חבר מועצה מכהונתו לפני תום תקופת כהונתו בשל אחת מאלה:

(1) נבצר ממנו, דרך קבע, למלא את תפקידו;

(2) הוא נעדר בלא סיבה מוצדקת משלוש ישיבות רצופות או מכל הישיבות שהתקיימו במהלך שנת פעילות.

(ד) השר לא יעביר חבר מועצה מכהונתו לפי הוראות סעיפים קטנים (ב) ו-(ג), אלא לאחר שנתן לו הזדמנות לטעון את טענותיו לעניין זה.

(ה) הפסיק חבר המועצה לכהן לפי הוראות סעיף זה, יפעל השר, בהתאם להוראות סעיפים 3 ו-4, למינוי חבר אחר במקומו, בהקדם האפשרי.

7. תוקף פעולות קיום המועצה, סמכויותיה ותוקף החלטותיה ופעולותיה, לא ייפגעו מחמת שנתפנה מקומו של חבר בה, או מחמת ליקוי במינויו או בהמשך כהונתו.

8. ניגוד עניינים (א) בסעיף זה –

"בן משפחה" – בן זוג, הורה, הורה הורה, בן או בת ובני זוגם, אח או אחות וילדיהם, גיס, גיסה, דוד או דודה וילדיהם, חם, חמות, נכד או נכדה, לרבות קרוב כאמור שהוא שלוב (חורג);

"בעל עניין" – כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968³;

"טיפול" – לרבות קבלת החלטה, העלאת נושא לדיון, נוכחות בדיון, השתתפות בדיון או בהצבעה, או עיסוק בנושא מחוץ לדיון;

"ניגוד עניינים", של חבר המועצה – ניגוד עניינים בין מילוי תפקידו במועצה, לבין עניין אישי או תפקיד אחר, שלו או של קרובו;

³ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

"קרוב", של חבר המועצה – כל אחד מאלה :

(1) בן משפחה של חבר המועצה ;

(2) אדם שלחבר המועצה יש עניין במצבו הכלכלי ;

(3) תאגיד שחבר המועצה, בן משפחתו או אדם כאמור בפסקה (2) הם בעלי עניין בו ;

(4) גוף שחבר המועצה, בן משפחתו או אדם כאמור בפסקה (2) הם מנהלים או עובדים אחראים בו.

(ב) לא ימונה ולא יכהן כחבר המועצה מי שבשל כהונתו יימצא, באופן תדיר, במצב של ניגוד עניינים אשר ימנע ממנו למלא את עיקר תפקידו במועצה.

(ג) חבר מועצה לא יטפל במסגרת תפקידו בנושא שהטיפול בו יגרום לו להימצא במצב של ניגוד עניינים.

(ד) נודע לחבר מועצה כי הוא עלול להימצא במצב של ניגוד עניינים כאמור בסעיפים קטנים (ב) או (ג), יודיע על כך בהקדם האפשרי ליושב ראש המועצה ; היה חבר המועצה האמור היושב ראש – יודיע על כך לשר.

(ה) על אף האמור בסעיף זה, רשאי חבר מועצה שמונה לפי פסקאות (3) עד (6) בסעיף 4 להביא בחשבון גם את ענייניו של הגוף שהוא נציגו, ככל שהם קשורים לתפקידי המועצה, ולא יראו אותו כמצוי במצב של ניגוד עניינים בשל כך בלבד.

9. סיווג סרטים (א) סרט יסווג על ידי המועצה באחד מהסיווגים הבאים :

(1) סרט המיועד להצגה לכל הגילים ובכל בתי הקולנוע (סוג א') ; לגבי סוג זה רשאית המועצה להורות על פרסום המלצה להורים למנוע מילדיהם לצפות בסרט מסוים, באופן שתקבע ;

(2) סרט המיועד להצגה בפני קטינים מגיל מסוים ; המועצה תקבע את הגבלת הגיל בהתאם לפסקה זו על בסיס חוות דעת מקצועית ;

(3) סרט המיועד להצגה בפני קהל מגיל 18 ומעלה, בכל בתי הקולנוע (סוג ב') ;

(4) סרט המותר להצגה בפני קהל מגיל 18 ומעלה ואשר מותר להקרינו רק בבתי קולנוע מיוחדים או בשעות מיוחדות (סוג ג').

(ב) בית קולנוע או מקום אחר שמוצג או משודר בו סרט באופן קבוע או בתמורה, יציין בצורה בולטת את סיווג הסרט המוצג; המועצה רשאית לקבוע הוראות ותנאים בענין אופן הסימון של הסיווג שנקבע לפי הוראות חוק זה על ידי מקום שמוצג בו סרט וכן במודעות פרסום של סרטים.

(ג) הסיווגים וההגבלות שנקבעו על ידי המועצה לפי סעיף זה יחולו גם לענין פרסום והצגה של סרט בשידורי טלוויזיה.

10. הצגה פרטית של סרט
אין בהוראות סעיף 9 כדי להגביל הצגה פרטית של סרט, ובלבד שהיא לא נעשית באופן קבוע או בתמורה.

11. ביצוע ותקנות
השר ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי, באישור ועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת, להתקין תקנות לביצועו, ובלבד שהתקנות לא יאסרו לחלוטין על הצגה, שידור או פרסום של סרט או של סוג של סרטים.

12. דיווח לכנסת
המועצה תגיש לשר ולוועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת, אחת לשנה, דוח שיכלול את סיכום פעילותה בשנה הקודמת למועד הגשת הדוח; הדוח יוגש לוועדה לא יאוחר מיום 31 במרץ בכל שנה לגבי השנה הקודמת.

13. ביטול פקודת סרטי הראינוע
פקודת סרטי הראינוע⁴ – בטלה.

14. תיקון חוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982⁵, בסעיף 6 כ"ה, בפסקה (1), במקום האמור בה יבוא:
ושידורים)

(1) "שהם סרטים בניגוד לתנאי הסיווג וההגבלות שנקבעו על ידי המועצה לסיווג סרטים לפי חוק ביטול הצנזורה על סיווג סרטים, התשפ"ה-2025";

15. תיקון חוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975⁶, בתוספת השנייה, בפרט 1, במקום האמור בו יבוא:

1. "המועצה לסיווג סרטים לפי חוק ביטול הצנזורה על סיווג סרטים, התשפ"ה-2025".

דבר ה ס בר

מטרתו של חוק זה לבטל את פקודת סרטי הראינוע, שהיא פקודה מנדטורית משנת 1927 שמכוחה

⁴ חוקי אי"י, פרק ט"ז, עמ' 128.

⁵ ס"ח התשמ"ב, עמ' 218.

⁶ ס"ח התשל"ה, עמ' 132.

מתאפשר איסור על הצגת סרטי קולנוע בישראל, לפרק את מועצת ביקורת הסרטים שהוקמה מכוחה ולהחליפן בהסדר חקיקה מודרני שישים סוף לצנזורה ולאיסורי ההקרנה הנלווים אליה וישפר את ההגנה על חופש הביטוי, התרבות והאמנות בתחום סרטי הקולנוע.

אמנות ויצירה הן שם נרדף במדינות העולם לחופש. בראשית שנות התשעים בוטלה בישראל סמכות הצנזורה על מחזות, אשר ראשיתה בהסדר מנדטורי לפיקוח פוליטי על האמנות; זאת, במסגרת תיקון מס' 35 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, שנחקק בשנת 1991. בראשית שנות האלפיים הגישה ועדה ציבורית בראשותה של פרופסור גבריאלה שלו דוח הממליץ לבטל את הסמכות לצנזר סרטים ולהסתפק רק בסיווג לפי גיל ומידת התאמתם לצפיית ילדים. חרף הסכמה עקרונית של שרי התרבות והספורט באותן שנים למסקנות הדוח, המלצות אלו לא יושמו עד כה.

בהתאם לכך מוצע להקים מועצה לסיווג סרטים, שתפקידה יהיה לסווג סרטים בהתאם לגילם המיועדים או המותרים לצפייה בהם בלבד. המועצה תהיה בראשות שופט והרכבה נועד לשקף איזון בין אנשי המקצוע מטעם משרדי הממשלה הנוגעים בדבר לבין אנשי אקדמיה ועשייה מקצועית מתחומי הקולנוע. בכלל זאת, נציג ארגון השחקנים והשחקניות בישראל (שח"ם); נציג איגוד הבמאים והבמאיות; נציג איגוד תסריטאי הקולנוע והטלוויזיה; נציג איגוד העורכים – איגוד מקצועות הפוסט בישראל. ראוי שלפחות אחד מנציגי הסגל האקדמי ייבחר בהתייעצות עם מנהלי בתי הספר לקולנוע בישראל וכי העניין יידון בהליכי החקיקה של הצעת החוק.

הסיווגים שייקבעו על ידי המועצה יחולו על הקרנת סרטים בבתי קולנוע ובשידורי טלוויזיה, אך לא על הקרנה פרטית שנעשית ללא תמורה ולא באופן קבוע.

שר התרבות והספורט יהיה ממונה על ביצוע החוק והוא, יחד עם המועצה, ידווחו על פועלה לוועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת.

הצעת חוק דומה בעיקרה הונחה על שולחן הכנסת העשירית על ידי חברי הכנסת מרדכי וירשובסקי ואמנון רובינשטיין (פ/110).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ב' בניסן התשפ"ה (31.03.2025)